

DERS 9: Değerlendirmede Tekli ve Çoklu Fırsat Yaklaşımları

Prof. Dr. Tevhide Kargın

Tekli Fırsat Yaklaşımı

- Bireye ÖBT'de yer alan basamakları yerine getirmesi için yönerge verilir,
- Birey doğru yaptığı her basamak için (+) alır, birey bir basamağı yanlış yaparsa, yanıt için ayrılan sürede yapmazsa ya da yanıt için ayrılan sürede uygun olmayan davranışlar sergilerse (-) alır ve değerlendirmeye son verilir.
- ÖBT'de gerçekleştirilen ilk yanlış basamaktan sonra, geriye kalan tüm basamaklar için de (-) verilerek değerlendirme sonlandırılır.

Tek fırsat yöntemiyle değerlendirme yapmanın yararları:

- Değerlendirme kısa sürede tamamlanır,
- Bireyin yanlış yaptığı ilk basamakta değerlendirme sona erdirilerek öğretime geçildiği için öğretime ayrılan süre artar,
- Değerlendirme sırasında öğrenmenin gerçekleşmesi çok küçük bir olasılık olduğu için uygulamanın etkisi daha kesin biçimde ortaya konur.

Tek fırsat yöntemiyle değerlendirme yapmanın sakıncası:

- **Tek fırsat yönteminde bireyin doğru olarak sergileyebileceği basamaklar varken, bireyin yanlış yaptığı ilk basamakta değerlendirmeye son verilmesi için tüm basamaklara ilişkin yeterince veri elde edilmemiş olur.**

Tek fırsat yönteminin kullanım biçimleri:

- 1. İlk hatadan sonra uygulama durdurulur ve tüm basamaklar yanlış olarak kaydedilir.
- 2. Art arda iki ya da daha fazla beceri basamağında hatadan sonra uygulama durdurulur ve tüm basamaklar yanlış olarak kaydedilir.
- 3. Belirli bir süre içinde hiçbir davranışta bulunmama durumunda (Örneğin, 6 saniye), uygulama durdurulur ve tüm beceri basamakları yanlış olarak kaydedilir.
- 4. Belirli bir süre (örneğin, 10 saniye) sonunda uygun olmayan davranıştan sonra veya tek bir uygun olmayan davranıştan sonra uygulama durdurulur ve tüm beceri basamakları yanlış olarak kaydedilir.
- 5. Yerine getirilen tüm basamaklar (eğer yapılan davranışlar uygunsa) nasıl yerine getirildiği gözönüne alınmadan doğru olarak kaydedilir.

Çok fırsat yöntemi:

- Bu yöntemde:
- Bireye ÖBT'de yer alan basamakları yerine getirmesi için yönerge verilir,
- Birey doğru yaptığı her basamak için (+) alır.
- Birey bir basamağı yanlış yaparsa, yanıt için ayrılan sürede yapmazsa ya da yanıt için ayrılan sürede uygun olmayan davranışlar sergilerse, bu basamak uygulamacı tarafından yerine getirilir.
- Geriye kalan basamakları tamamlaması için öğrenciye fırsat verilir ve beceri analizindeki tüm basamaklarda bireyin performansı elde edilinceye kadar bu süreç devam ettirilir.

Çok fırsat yöntemi:

- Bu yöntemde bireyin doğru olarak sergileyebileceği tüm basamaklar için şans tanınıyor olması, yöntemin bir YARARI olarak değerlendirilebilir.
- SINIRLILIĞI: Bireyin doğru olarak sergileyemediği davranışların uygulamacı tarafından yerine getirilmesi sırasında, öğrenme gerçekleşebilir. Bu durum, uygulamanın etkililiğinin net biçimde görülmesini engelleyebilir.

Çoklu fırsat yönteminin kullanım biçimleri:

- Öğrencinin hatalı bir davranışta bulunması veya belirli bir süre içinde hiç bir davranışta bulunmaması durumunda ölçüm durdurulur ve uygulayıcı o beceri basamağı ile ilgili ipuçlarını verir.
- Bu ipuçları ölçüt bağımlı ölçü aracının sorular bölümünde belirtilen sıraya göre, en hafiften en şiddetliye doğru verilir.
- Öğrenci sözel ipucu verildiğinde beceri basamağını yaparsa, ölçüt bağımlı ölçü aracında ilgili basamağın karşısındaki sözel ipucu sütununa kaydedilir.
- Öğrenci beceri basamağını yine hatalı yapar ya da hiç yapamazsa, öğretmen davranışın nasıl yapılacağını açıklayarak gösterir.
- Öğrenci model olduğunda beceri basamağını yaparsa, ölçüt bağımlı ölçü aracında ilgili basamağın karşısındaki model olma sütununa kaydedilir.
- Öğrenci, uygulayıcı tarafından model olduğunda da beceri basamağını gerçekleştiremezse, o basamak ölçüt bağımlı ölçü aracında fiziksel yardım sütununa kaydedilir, ancak uygulayıcı tarafından fiziksel yardımda bulunularak yaptırılmaya çalışılmaz